

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi K. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 2772/20,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Skargą z 11 marca 2024 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznania
sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki K. S. (dalej: „skarżąca”), reprezentowana przez
profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie
(dalej: „Sąd Apelacyjny” lub „Sąd Apelacyjny w Krakowie”) w sprawie
o sygn. akt III AUa 2772/20 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zalecenia niezwłocznego
przystąpienia do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej i następnie
rozstrzygnięcia sprawy;

3. przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych 00/100);
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie, na rzecz skarżącego powoda, kosztów tego postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi skarżąca wyjaśniła, że sprawa ma swój początek w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 6 czerwca 2019 r. (renta socjalna z tytułu całkowitej niezdolności do pracy). Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 6 czerwca 2019 r. została zaskarżona odwołaniem skarżącej z 6 czerwca 2019 r., które wpłynęło do Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie 12 lipca 2019 r. W następstwie powyższego Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z 31 sierpnia 2020 r. w sprawie o sygn. akt IV U 752/19 nie przyznał skarżącej renty socjalnej, wobec czego złożyła ona apelację. Apelacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 6 listopada 2020 r. Zarządzenie z 10 listopada 2020 r. o doręczeniu odpisu apelacji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wykonano 12 listopada 2020 r. W ocenie skarżącej od tego dnia w sprawie nie wykonano żadnych czynności, które zmierzałyby do wydania rozstrzygnięcia, zaś sprawa od blisko trzech i pół roku pozostaje bez jakiegokolwiek biegu. Skarżąca uznała w świetle powyższego, że wszystkie przytoczone okoliczności wskazują, że postępowanie prowadzone jest przewlekłe, a sprawa powinna być już dawno zakończona. Ponadto, z uwagi na fakt, że sprawa dotyczy renty socjalnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nie sposób nie dostrzec szczególnej istotności tej sprawy dla skarżącej, a tym samym zasadności żądanej kwoty. Mając na względzie wszystkie wskazane okoliczności skarżąca wniosła jak na wstępie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę z 13 lutego 2024 r. na przewlekłość postępowania zgłosił swój udział oraz wniósł o oddalenie skargi w całości, a w przypadku jej uznania zmniejszenie kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca

2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie

Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Z analizy akt sprawy wynika, że apelacja skarżącej wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 6 listopada 2020 r., następnie 9 listopada 2020 r. w sprawie został wylosowany sędzia sprawozdawca (k. 119 akt sądowych sprawy III AUa 2772/20). Po zarejestrowaniu sprawy Sąd Apelacyjny pismem z dnia 12 listopada 2020 r. doręczył pełnomocnikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpis apelacji, a następnie akta zostały przekazane na kalendarz akt oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu. W dniu 22 lutego 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wpłynęło pismo skarżącej zawierające informację o wypowiedzeniu pełnomocnictwa dotychczasowemu pełnomocnikowi (k. 123 sądowych sprawy III AUa 2772/20). W dalszej kolejności skarżąca pismem datowanym na dzień 6 marca 2024 r., które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w dniu 11 marca 2024 r., wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych (k. 127 sądowych sprawy III AUa 2772/20). Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z tego samego dnia, tj. 11 marca 2024 r., III AUa 2772/20 pominął wnioski dowodowe skarżącej i w konsekwencji zarządzeniem z 12 marca 2024 r. sprawa została skierowana na posiedzenie niejawne.

Odnosząc się do powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że istotnie pomiędzy wpłynięciem apelacji skarżącej do Sądu Apelacyjnego w Krakowie (6 listopada 2020 r.) i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (6 marca 2024 r.) upłynęło ponad 36 miesięcy, nie mniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że cały czas trwania postępowania w niniejszej sprawie nie przekroczył pięciu lat, biorąc przy tym pod uwagę fakt, że skarżąca wypowiedział pełnomocnictwo oraz złożyła wniosek dowodowy. Łączny okres postępowania mimo powyższego nie jawi się jako nadmiernie wydłużony,

w szczególności w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Praw Człowiek. Dodać nadto należy, że 12 marca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie wydał w przedmiotowej sprawie wyrok na posiedzeniu niejawnym, a zatem cel jakiemu służyć ma instytucja skargi na przewlekłość, tj. zapewnienie sprawnego rozpoznania sprawy, został już osiągnięty. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ms]